

GŁOS PODHALA

aktualny tygodnik powiatów: gorlickiego, jasielskiego, limanowskiego, nowosądeckiego nowotarskiego i żywieckiego
POD KIEROWNICTWEM KOMITETU REDAKCYJNEGO.

Adres Redakcji i Administracji: Nowy Sącz, ul. Szwedzka 8.	Własne oddziały redakcyjne na całym Podhalu. Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od 5 — 6 popołudniu.	Godziny urzędowe Redakcji od 10—11 przedpoł. i od 4—6 popołudniu.
PRENUMERATA: Miejscowa miesięcznie wraz z dostawieniem do domu: 1 zł. Zamiejscowa: miesięcznie 1-20 zł. Wpłacać na konto czekowe Administracji.	Konto czekowe PKO. 409.090 TELEFON Nr. 210.	CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenie zwykłe za 1 mm. 40 gr., w tekście 50 gr., przed tekstem 80 gr. — Kolumny ogłoszeń zwykłych składają się z trzech szpalt. — Przy miesięcznym wzgl. dłuższym ogłoszeniu znaczna zniżka.

Bohaterowie tyłów...

Sądy w Tarnowie i Rzeszowie zerwały ledwie przyschniętą bandażę do ran jakie zadała duszy chłopskiej nienawiść.

Zerwały bandażę, aby rany nie zasklepiły się przed gruntownym oczyszczeniem, aby nie zaropiły.

Przed oboma Trybunałami przesuwają się długi łańcuch oskarżonych o straszną zbrodnię, o chęć rozniecenia ognia, któryby ogarnął całą Rzeczpospolitą.

Przesuwają się jeszcze dłuższy łańcuch świadków. Padają słowa, zeznania, oskarżenia.

Wstają widma z grobów obficie zroszone krwią własną i bratnią.

Płynął izy osieroconych...

Stajemy w obliczu groźnego zapytania, kto winien? Czyje myśli i słowa były tą ręką, która pochłonięła bezkrytyczne tłumy do szaleńczych czynów!

I oto poczyna się ponura tragedia duszy chłopskiej. Przed Trybunałem w Rzeszowie i Tarnowie staje tłum biedny i nędzny w swem opuszczeniu. Bronią się niedołąźnie, niema odwagi uznania swoich czynów.

Niema bohaterów, jak nie ma winowajców.

Są jeno ofiary... Współczuje im cała Polska. — Współczuje jasna dusza chłopstwa — Prokurator tarnowski prosi o najłagodniejszy wymiar kary. — „Nie oni są winni.“ Za kulisami ponurej tragedii kryje się — wina, którą napróżno obrona pragnie zasłonić przed sądem sumień państwowo myślących obywateli.

Wysunięte zostały na — stracenie — jednostki nieszczęśliwe swą nędzą i ciemnotą. — Szły niosąc zachęcone.

Oto w Łańcucie przewód sądowy odstąpił jednego z mniejszych bohaterów tyłu. I kto nim? Ksiądz! Duchowny nauczyciel tego biednego ludu. Słyszemy groźbę budzące oskarżenie. Kanonik Bachota z Kazalnicy z okazji 25-lecia pracy parlam. Witosa, nazywa go „JWP. Wodzem i Hetmanem ludu polskiego“ i obiecuje człowiekowi, którego wina względem własnego Państwa została przez Najwyższy Sąd stwierdzoną i ukaraną, że „Jeżeli weźmiemy władzę w ręce, to wzniesiemy pomnik dla Witosa i Chrystusa Króla“. Dalej mówi do tłumów: „Antychryst wyszedł ze wschodu i rzadzi nami. Sprawiedliwości nie można u nas znaleźć. Łączmy się, nie żałując nawet ofiar krwi. Do praw musimy dojść, choćby nas to kosztowało ofiary krwi“ i t.

Dość! Na miłość Boga dość! I Kto to mówi? Polak, ksiądz, urzędnik w jednej osobie. O jakiesz jesteście łagodna Rzeczpospolita dla takich wyrodných synów!

Jakiesz mi Ciebie żal bracie chłopie, że złożyłeś ofiarę krwi na ołtarzu nienawiści, przy którym celebrowają nie ludzie, a hjeny.

Na szczęście pocieszymy się, że takich duszpastry może niema wiele, których zacietrzewienie polityczne ponosi za granice uczciwości sumienia i którzy miast łagodnie nienawiści dolewają oliwy do żaru. —

A jakiesz to jeszcze obrona pragnie usprawiedliwić tych „bohaterów tyłu“? Oto jeden z obrońców dr. Liwr mówi: „że jeżeli wieś nasza nie wpadła w objęcia komunizmu, poczytując to za zasługę ugrupowań politycznych opozycji.“

Dziwne i niepojęte! A czemże są te zaburzenia krwawe, te na szczęście nieliczne rozruchy, które jedynie dzięki właśnie owej zbyt czutej opiece, owych stronictw miały miejsce w Żywcu, Łapanowie, Grodzisku, Nockowej i t., jeżeli nie wznieceniem anarchii, od której do komunizmu mały krok. Wszędzie, gdzie

tylko zieleni się głowach, tam podrywa się autorytet Rządu. Tam dochodzi nieraz do dziecinnych wprost poczyni. Jak bowiem nazwać żądanie delegacji wysłanej przez tłum kilkusetny do starosty, aby Rząd ustąpił miejsca Witosowi, zniesiono podatek, ustąpił starosta i t. p.?

Zbyt bolesne, aby mogło stać się śmiesznem.

RATUJ PAMIĄTKI NARODOWE!

Pod tym tytułem, co dwa — trzy dni woła krakowski I. K. C. do społeczeństwa imieniem zarządu i komitetu budowy Muzeum narodowego w Krakowie! Propaganda pierwszorzędną! Ustawiczne przypomnienie społeczeństwu, że nagromadzone skarby historyczno muzealne, czekają na godne ich pomieszczenie i że właśnie to społeczeństwo, mimo kryzysu — winno znaleźć drobne, ale masowe dary na zrealizowanie tej pięknej inicjatywy! No i datki płyną zewsząd! Weźmy np. Nr. 294 I. K. C. z 23 bm: wyczytać tam można: „Na budowę Muzeum Narodowego złożyli: Sp. Caro 1000 zł, Rodzina kolejowa 500 zł, St. Marko, garbarz 500 zł, Dr. Thon 100 zł, prof. dr. Balland 880 zł, itd. itd.“ — a ku końcowi Dr. R. Sichrawa 50 zł, Sp. Zw. Kredytowego w N. Sączu 50 zł...“

Jestem szczery i... śmiały! Jest to rzeczą bardzo ładną, że społeczeństwo pamięta o tym obowiązku, ale przyznam otwarcie, że mnie te niepierwsze już z N. Sącza notatki składkowe złością! Muzeum krakowskie rzecz ważna, niezmiernie propagandowa, ale przecież my w N. Sączu, mamy dla nas Podhala tu, na miejscu zupełnie podobną ideę doprowadzenia raz wreszcie do otwarcia „Muzeum ziemi sądeckiej“! Wlecie się ta rzecz już całe lata, podobnie jak i sprawa Muzeum Narodowego i jest podobno już na ukończeniu! Różnica jednak w tem, że Kraków potrzebuje paru milionów, a my... paruset (!!) złotych! Czy jednak je mamy?

Kustosz Muzeum ziemi sądeckiej p. Szkaradek pisze: „Jednak trudności są jeszcze wielkie do pokonania. Sale na Muzeum (sc. na Zamku królewskim) muszą mieć wygląd estetyczny... Na pomieszczenie eksponatów potrzeba odpowiednich gablot i szaf... Jednak na to wszystko trzeba pieniędzy, a subwencje jeszcze nie wpłynęły, od odnośnych władz... itd.“

Przecieram oczy... „wielkie trudności“, wielkie koszty? Proste wymalowanie kilku pokoi i sprawienie kilku czy kilkunastu szaf?! Na miły Bóg wiele to może kosztować? Pięć pokoi po 50 zł, i choćby 10 prostych szaf po 80-100 zł.? Razem tysiąc czy półtora tysiąca złotych!! I na to niema pieniędzy? Na to utartym, szablonowym wzorem musimy znowu kołatać o subwencje, do władz, które są przeciążone tegorodzaju petycjami!? Czy naprawdę nie stać naszego obywatelstwa na pokrycie tej niedużej, a tak koniecznej kwoty własnymi siłami, własnymi choćby złotowymi składkami? Czy mieszczaństwo nasze sławne, nasi mistrze stolarcy, których jest kilkadziesiąt nie mogliby zafundować kilku szaf, a mistrze malarscy wymalować paru pokoi? Niechby dali tylko pracę choćby, a materiał znowu by się znalazł! Czyż to takie niemożliwe?

Naturalnie do sprawy tej musiałoby się odpowiednio podejść, tak jak to praktykuje się gdzieindziej! Czy pamiętacie sławne cegielki wawelskie? Jak masowo płynęły pieniądze! Dlaczego? Bo dobrowolnie, nie przymuszani pod żadnym pozorem, ofiarodawcy mieli... satysfakcję! Nazwiska ich do dziś dnia widnieją na tabliczkach, u wejścia na Wawel! Tak! Może to nieco ujemny rys, ale dzisiaj powszechny, że człowiek, choćby najlepszy jest nieco próżny! Skromnie medal,

oślepi w nienawiści „bohaterowie tyłu“, nie widzą poza sobą, poza swoim „małym interesem“ ogromu szkód, jakie niosą. Uzurpatorzy, biorący chętnie miano „hetmanów ludu“ nie wiecie, że jesteście jeno ową garścią ościstych plew, zamieszana w śpichlerzu pełnym obywatelskiej ofiarności: kto raz wlaź w błoto, tego błoto pociąga coraz głębiej i nie pomogą kalosze, ślad brudu idzie za nimi.

Chowacie się za plecyma braci swoich, na których barkach chcecie się piąć na wyżyny, lecz blocko ściga was w dół, a krew was oskarża, was „bohaterów tyłu“.

Msz.

odznaczenie, wypisanie czyjegoś nazwiska gładziście dumę! No i wkońcu słusznem jest, aby ofiara czy praca była moralnie podniesioną, czy zadokumentowaną!!!

Mamy na Podhalu nasz „Głos Podhala“, mamy Komitet odbudowy zamku królewskiego, mamy regionalistów i t., i t. Podajmy dłonie do wysiłku, ale prawdziwego, szczerego, nieobliczonego na efekt, czy stanowiska prezesów czy innych godności! Uprośmy Redakcję „Głosu Podhala“ o pomoc, o propagandę, o komunikaty, o przypomnienie obywatelom Ziemi sądeckiej o potrzebach Muzeum. Stwórzmy łańcuch prasowy, dawajmy po złotym czy 50 gr., a przede wszystkim... drukujmy „tłusto“ nazwiska ofiarodawców i ideowych pracowników! Tak jak to robi Kraków w I. K. C., odbudowa Wawelu i t. Wtedy naprawdę „zapalonego“ zwolennika Sądeczyny mniej będą boleć nazwiska z Nowego Sącza, ofiarujące wielokrotnie kwoty Krakowowi, podczas gdy Muzeum nasze czeka nadaremnie na zlitowanie! A jak to pięknie będzie brzmiało, gdy na łamach naszego pisma ukazywać się poczną komunikaty (n. p.) „Na cele otwarcia Muzeum ziemi sądeckiej ofiarował np. p. X 50 zł, p. Y ufundował szklaną gablotę, p. Z ufundował szafę, mistrz A omalował artystycznie z boazeriami pokój na zamku, np. Miasto Nowy Sącz ofiarowało drzewo na balaski, np. cech malarzy zakupił bezinteresownie farbę, np. Gmina Stary Sącz ufundowała stoisko z tem, że na niem umieszczone będą eksponary regionalnego przemysłu kuśnierskiego i t. Czyż to marzenie? Przecież to tylko tak nietrudno zrealizować. A dalej umieścić trwale tabliczki np. „Dar p. X“ choćby na gablocie, a powiedzmy w korytarzu na tablicy wyrycić czy wymalować tuszem nazwiska większych ofiarodawców! Będzie to słuszną, idealną nagrodą i fundusze popłyną! A przecież Muzeum będzie miało jeszcze i w przyszłości dalsze wydatki!

A teraz sprawa druga! W tymże samym numerze II. Kurjera Codziennego na stronie 19 czytam: „Obwieszenie o licytacji. Urząd skarbowy w Limanowej ogłasza, iż dnia 6. XI. br. zostanie sprzedanym, we dworze... 1 duży obraz pędzla Rocca Marconiego, wartości 20 tysięcy zł. i t. i t.“ Licytacja... smutna rzecz, ale też obraz... pierwszej klasy! 20 tysięcy zł! I to gdzieś w kącie, w jakimś cichym dworze! A ile też podobnych obrazów przykrywa kurz po innych dworach, plebanjach i kościołach! Znam fakt u nas, że dziurę w przybudówce jednego z miejskich kościołów zatkało starem, malowanym płótnem z obrazu, liczącego ponad dwieście lat! Odnalazł go Sądeczanin p. X. Ileż to starych figurek po kapliczkach, starych narzędzi, skrzyń po śpichlerzach, ileż ksiąg, kronik, książek do nabożeństwa po ludziach! Niema wprost domu, gdzieby nie znalazł starego zegara, obrazu, puzderka, minjatury, monety, szablów lub t. p. Wszystko najczęściej w kącie, w rupieciarni, nieogładane — niszczone lub rozpada się w strzępy! A przecież to ma historyczną wartość muzealną i winno zostać zachowanym! Ratuje więc te bezcenne pamiątki narodowe!

Nie wszyscy są sobkami i niejedenby dał bez-

